

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 vtrum stuprum sit species luxuriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

QV AEST. CLIII.

ARTIC. V.

Dominus suorum actuum, sed per accidens, si homo non utitur somno ut somno, hoc est, ut tunculo naturali liber arbitrii, sed ut instrumento libertate malitiae ad executionem mali potest homo in somno peccare mortaliter, non imperative, sed executivè, ita quod exequatur per somnum ut instrumentum, executionem sui sceleris. & sic per

sona, quae ideo obdormiunt ut polluantur, vel ex ipso somno, vel sibi dormientis, vel ab alio peccat mortaliter, ita quod peccatum inchoat elicere, & imperari in uigilia, & consumatur per instrumentum somniū executione in ipsa pollutione. Nec oblitus quod non est in potestate sua, ex quo dormit, inimicetur pollutione, sicut non obstat peccato homicidiū per longum iactum somniū, quod ex quo emittit, non est in potestate eius qui emitit, inhibere hominem. Sat est enim quod in principio fuerit voluntarie imperata, & applicata fuit instrumentum execucione, & per hoc patet ratiō ad diuinum, & utrumque argumentum. Nam uerum est simpliciter & absoluē, per se loquendo, quod pollutione in somno non est peccatum, sed sequela quandoque peccati. Cum quo tamen sit, quod per accidens si quis utatur somno, ut in instrumento ad peccandum, pollutione est peccatum, eo modo, quo actus exterior in executione est peccatum, quod primum ingrebar argumentum. Ex qua pollutione no[n]tū, quae in vigilia fuit affectata somnu, non habet somnum pro instrumento, ac per hoc ipsa non est execucio in perire, sed somnū obiectum affectus cum cunctis in seru natura, ideo calis pollutione relinquitur in ordine pollutionis nocturna rum per se, quas in litera docemur non esse peccata, sed sequelas precedentium peccatorum, quando accedit, ut in proposito huius secundi argumenti. Et ad probationem in oppositum, negatur quod ista pollutione sit uoluntaria in sua causa, quoniam desiderium non est causa rei desiderata, ac per hoc pollutione affectata non est, proprie loquendo, uoluntaria, sed volita. Uoluntarium enim significat quod est a uoluntate, uoluntum autem obiectum eius, & si inficit, quia huiusmodi affectio præsumitur, & quandoque est causa sequentis pollutionis nocturne, respondetur quod huiusmodi effectus contingit dupliciter. Primo, ut commotius corporis ad pollutionem, & sic habet rationem causæ. Alio modo ab-

dat in corpore, vel cum facta est humoris absolutio, vel perniciā calcificationem corporis, vel per quacunq[ue] aliam commotionem somniū dormiens ea, quæ pertinent ad expulsionem huiusmodi humoris abundatissimam, vel resoluti: sicut etiam contingit quod natura grauatur ex aliqua alia superfluitate, ita quod q[uod]q[ue] formatur in imaginationephantalma pertinetia ad constitutionem talium superfluitatum. Migitur superabundantia talis humoris sit ex causa culpabilis, puta, cum ex superfluitate cibū vel portu, tunc nocturna pollutione h[ab]et rationem culpæ ex sua causa. Si at superabundantia, vel resolutio talis humoris nō sit ex aliqua culpabilis, tunc nocturna pollutione nō est culpabilis nec in se, nec in sua causa. Alia uero causa nocturnae pollutionis potest esse animalis interior, puta, cum ex cogitatione precedenti contingit aliquem dormientem polini. Cogitationem que in uigilia praesessit, quā deoq[ue] est pura speculativa, puta, cū aliquis ēa dilapidationis cogitat de peccatis carnalibus, quandoq[ue] agit est cum aliqua affectione vel concupiscentiæ, vel horroris. Cōtingit autē magis pollutione nocturna ex cogitatione carnalit[er] uitiorum, q[uod] innt cū concupiscentia talium delectationum, quia ex hoc reminetur quoddam ueritatem & inclinationem in aīa: ita q[uod] dormiens faciliter inducitur in sua imaginatio ne ad assentendum aīibus, ex quibus sequitur pollutione. Et secundū hoc Phil. dicit * in 1. Eth. quod in quantum paulatim pertransiunt quidam motus a vigilantibus ad dormientes, meliora suntphantasma studiorum quam quorūlibet. Et Aug. * dicit 12. super Gen. ad literam, quod propter bonam aīa affectionem, q[uod]dam eius merita est in somnis clarent, & sic patet quod nocturna pollutione habet rationem culpæ ex parte sue cause. Q[uod] quo tamē contingit quod ex p[ro]cedenti cogitatione carnalium affectuum, etiam speculativa, vel si sit

cum horrore, sequitur in somnis pollutio, & tunc non habet rationem culpæ, nec in se, nec in sua causa. Tertia uero cā est spiritualis confusa, puta, cum ex operatione demonis commoueturphantasma dormientis in ordine ad alienum effectum, & hoc quidē quodcum G est cum p[ro]tō procedenti negligitia preparandi se cōtra dannos illusiones. Vnde & in Ieno canit Hostēq[ue] nos trūcōprime, ne poluantur corpora. Q[uod] uero est ab omni culpahōis ex sola negotiā demonis. Sicur in collationib[us] patrum legitur * de quodam, qui semper in dieb. festiū pollutione nocturna patiebatur, hoc diabolō procurante, ut impedirenta frācā cōmuniōe. Sicut patet q[uod] nocturna pollutione nisi est peccatum, sed q[uod] est fēglā peccati procedens.

A D PRIMVM ergo dicendum, q[uod] Salomonē nō meruit in dormitio sapientia a Deo, sed fuit figura p[ro]cedenti desideriū, pp[ro] quod d[icit] illis petitio Deo placuisse, ut Aug. dicit 12. super Gen. ad literam.

A D SECUNDVM dicendum, q[uod] in quod uires sensitū interiores magis vel minus opponuntur a somniū pp[ro] uaporis turbulentia, vel puritatem, secundū hoc ueritatis magis uelutinus impedit in dormiendo. Semper tñ q[uod] ad aliud

I ipediat, uero nō possit oī liberū ad dīciū h[ab]et, ut i. par. diffidit & d[icit] nō iparit ei ad culpā q[uod] tunc agit.

A D IIII. dicendum, quod appelle rōnis nō ita ipediat aīōnū tunc iūdicio q[uod] p[ro]ficitur p[ro] conser vione mad[er]e sensibilit[er], q[uod] sunt prima principia cogitationis humanae. Et iō nīl philibet hoīem f[ac]tū abne apprehendere aliqd de noui dormiendo, vel ex ip[s]is religiōs p[ro]cedēnū cogitationē & phantasib[us], oblati, vel ex re reuelacione diuinā aut immisſione angelib[us] K nō, vel malū.

A R T I C L V V S VI.

Vtrum stuprum debet ponere in cōsuetudine.

A D S E X T U M sic processit.

A D VI quod stuprum non de-

uerō non omnino impeditur, quia & recidere posse

implicere inphantasmib[us] intellectus invenientibus.

Q[uod] super questionis certitudinem articulus secundus.

I N articulo eiusdem q[uod] 14. dubium miti- ciem stupri. Primum est, quia differentia inter locum in p[ro]pria spontanea & deuoluta p[ro]-

lib. I. ca. vi. a
medio. 10. 5.
lib. II. c[ap]it. ad
finem tom. 3.

rente dozem pro matrimonio. Talis enim ex stupro sit habilior ad matrimonium. Nec patri sit iniuria, quia sciens & volenti non sit iniuria. In muliere quoque virgine etatis grandezza, puta quinquaginta annorum, que amplius non est habilis generatio, nec est sub custodia aliquis, locum non videatur habere ratio stupri.

C Secundum dabis. beat ponit una species luxuriae. Stuprum enim importat illicitam virginum deflorationem, ut habetur in decretis * 36. quaslibet. sed hoc potest esse soluti cum soluta, quod pertinet ad fornicationem. ergo stuprum non debet poni species luxuriae a fornicatione distincta.

D **P** 2 ret. Amb. dicit in lib. de Patriarchis. Nemo sibi blandiatur delegibus hominum, omnibus stuprum adulterium est. Sed species ex opposito diversari vnde non continetur sub alia. Cum ergo adulterium ponatur species luxurie, uidetur quod stuprum species luxuriae ponit non debet.

P 3 ret. In ferre aliqui iniuria viraginis ad iniustiam, qd ad luxuriam pertinet: sed ille qui stuprum committit, iniuria facit alteri, s. patri pueræ, quæ corripit, qui potest ad animum suum iniuria reuocare, & agere actione iniuriarum cōtra stupratorē, ergo stuprū nō dēt poni spēs luxurie.

R espon. Dicendū, qd vbi circa materiam aliquis uitij occurrit aliqua specialis deformitas, ibi debet poni determinata spēs illius uitij. Luxuria autem est peccatum circa uenerencia existēs, ut supra dī. Qum * est. In uirgine autem sub extra matrimonium aduentum virginis, perditur irreparabiliter & illigite uirginitas mulieris. ergo est stuprum. In oppositum autem est, quia per talen pollutionem non perditur virginitas signaculum, cuius priuatione minus habili redditur mulier ad coniugium: fine hac autem priuatione non commititur stuprum.

Q uarum dubium huic tertio aannexum est. An illicitus concubitus cum integræ pollutam tamen per moliem, seu fondum, sit stuprum. Et est ratio dubii, quia quod non sit stuprū, appare ex eo quod ibi non est virgins defloratio, quia non est virgo, ne ex stuprato de virginitate pater. Et confirmatur, quia cum dicitur: stuprum est illicita virginis defloratio, aut ly virgo est nomen uirtutis, aut naturalis status. Si est nomen virtutis, habetur intentus: quia illa non est virgo formaliter, nec materialiter. Si naturalis status, sequitur quod stuprum, quod directe ei opponitur, non est uitium: quantum uirum opponitur uirtutis non naturali statu, nisi ut est materia uirutis. Sed hoc dici non potest secundum authoris doctrinam, dicentis integratatem non nisi per accidens se habere ad uirginitatem. Constat nam, quod uitia non contraponuntur uirtutis secundum ea quae per accidens se habent ad uitutem: aliter essent infinita uitia contra unam uirtutem, eo quod infiniti uni accident. In oppositum autem est, quia in tali couit inuenitur utrumque ad stupri differentiam spectans, scilicet & violatio signaculi virginalis, & iniuria paternæ custodiae.

Q uintum dubium est ex Martino in quāst. de stupro, uolente quo stuprum non fornit rationem sui speciei ex adiuncta paternæ custodia: quia postea sola illicita oblatione virginitatis per coitum, ponitur stuprum & ea remota, quocumque alio modo, non ponitur stuprum, ergo ad stupri rationem lat est illud.

A per coitum defloratio. Antece lens pro prima parte probatur. Si ponatur pueræ sue custodia, defloratio illius non est. si complex fornicatio, non adulterium, non raptus, non incestus, ergo stuprum. Quod ad secundum aero, quia concubitus cum pueræ in domo patris iam stuprata, non est nisi simili fornicatio.

A Ad evidētiā ho rum scindūt, quod naturale luxurie genus in stupri ipsiciem trahit per naturale signaculum virginitatis mulieri attributum sub naturali custodia patrarentum, ita quod naturale signaculo non per accidens, sed naturaliter debet paterna custodia propter infirmitatem mulierem in conferuando proprii decus. Propter quod dicitur Eccl. 7. cap. Filius tibi sunt, custodi corpus eam. Et quoniam hę naturali ordine conexa sunt, si custodia paterna signaculo ad stuprum & econtra, quoniam secundum natura ordinem sub mariti cura & iure, multer deinceps esse debet, quod in adulutorium ad generandum procul dubio creata est: inde defloratio virginis extra coniugium offendit quidem duo, si signaculum virginitatis & paternam custodiā, alterum in feminā, alterum in parente.

Sed quoniam naturalis est connexio in ter ista, ideo non ex altero tantum, sed veteroque simul differenta propria stupri sumenda est. Et cum unum eorum dicitur, alterum cointellegendum est. Paterna namque custodia non cuiuscumque, sed signaculum virginis est. Nam sicut natura ordinē patris est alere filiam, & prouidere illi viisque ad nutriri inclusum est, eidem est custodiae filiam bene habendum ad matrimonium. Minus autem habilis est mulier corrupta, quantum in se est, ad matrimonium copulam, ut patet, si sciretur ipsam esse corruptam, quoniam non inteneret sue conditiones, ita sic cum stuprum contra paternam dicitur custodiā, cointellegitur esse etiam contra signaculum custodiū. Et mulier quia signaculum huiusmodi habilem, seruit mulierem ad matrimonium, naturaliter egit paterna custodia, & sub illo naturali ordinē est, seu esse debet: ideo contra signaculum virginis agens, iniuriam paternam facere cointellegitur custodia. Illius est siquidem signaculum illud ita patris quod ad conservationem, sicut mulier est mariti quo ad vium veneretur.

Ad primum igitur dubium dicitur, quod mulier ex stupro acquires dolem, reditum quidem habilior ad matrimonium quo ad bona fortunam, sed redditum inhabilior, quo ad bona naturam corporis, quam animæ. Stuprum autem penes dampnum naturalis boni attenditur, & non penes bona exteriora. Conferatur quoque tam fatus, quoniam paternus est stupratoris iniuriam attinet, non tamen tollit, tum quia huiusmodi confitens non est omnino voluntarius, sed mittens, sicut proficientes merces in mare propter necessitatem maiorem, precipue & proprie, quia confitens in his, quos non sumus pro hinc dī, non collit, quia scienti & contentienti fiat iniuria, ita quod cum dicitur, Scienti & uolenti non sit iniuria, & Nullus patitur iniustum uolens, intelligitur in his ratiū, quorū homo est dominus tecum lictum libitum sue voluntatis, ut haec bona fortunæ, & non in his qui

OVAEST. CLIII.

Et si p[ro]p[ter]a nostra fuit, non tamen possumus, ut volumus, de illis oratione patet in naturalibus. Nam licet manus tua sit tua: non etenim propter ea potest de confessu tuo a te tolli fine iniuria tua. Et si enim mutilations sue reus, qui hoc facinus patraret. Et si mulier uxor non potest de confessu tuo fine tua iniuria co[n]fessio[n]i ab altero. Et hoc enim adulterii satis concubens, etiamque volente, cum ei. Extrato ista est, quia non sumus federalium nostrarum uoluntatis liberatorem, tale in domini: sed ubi alterius principio sunt haec nostra quid ad aliquid feruimus certi ordine, contra quia si fias, iniuria

AD TERTIVM dicendum, q̄ nihil prohibet unum peccatum ex adiunctione alterius deformius fieri. Fit autē deformius peccatum luxurie ex peccato in iustitiae: quia uidetur concupiscentia esse inordinatior, q̄ a deletabili non abstinet, ut iniuria uictis. Habet autem duplē in iuriū annexam, Vnam quidem ex parte uirginis, quā erā nō uī corruptum, tamen eam se-

debet esse deinde ad obiectio[n]em
autem de muliere
grandea; dicatur quod[us]quid quandiu virgo est, semper quantum est
ex habilitate naturalis decoris, apta est coniugio; & ideo semper
ex violatione redderetur inhabilis coniugio. Quod autem sub
nullius custodia fit, quamvis de facto si possibile, quia tamen
non est per accidens, non tollit quin talis defloratio est stuprū;
quoniam morales species attenduntur secundum quod com-
muniter inueniri natum est. Constat autem quod communiter in
diamano genere virgines sub parentum, vel alicuius loco parentum
cuncta dia[re]ta sum & esse debent; & ideo virginum defloratio ab-
soluta & per le stuprum est, ad quam speciem deflorationes, que
per accidens altera contingunt, reducenda sunt.

per actus alter contingentia, reditudo huius.
Ad secundum dubium dicitur, quod cum species rerum sint si-
cuit numeri, ut dicitur 8. Meta. In quibus sublato unitatis varia
speciem, & in masculo primo coeunte cum meretrice differen-
tia stupri non salverit, quia nec signaculum aliquod naturale
perdit, quo inhabilior redditur coniugio, nec aliquid perdit quod
paterna custodia natura commen faciat, nec si verum aliud que
ad coniugium, ut patet ex hoc, quod filii ante coniugium post pu-
beratios annos abesse ultra custodia communiter discutunt, repu-
gnante natura si oppositum fieret. Quod n. cōmpter in natura
libutis fit, ostendit sic natum esse fieri, ut dicitur in 2. Physicor. Et
propterea ex eo quod naturali inclinatio femine ante coniugium
custodiuntur, masculi non sed si cultodire quis eos ueller, conu-
naturalem morem agere dicetur, signum habemus naturalis cu-
stodie in feminis usque ad coniugium, & libere facultatis in ma-
sculis, consequens est quo loco concubitus masculi primus cum me-
tretrice non est in specie stupri, aut proportionali, sed simplex tam-
pon fornicatio. Nec obstat quod ex primo concubitu res datum
habilior ad luxuriam, utpote expertus. Hoc enim commune est
omni primo peccato in qualibet genere, quod ex primo res datum
habilior ad simile, & constat quod non omne primum peccatum
habet propriam speciem distinctam a fecundo & tertio &c. Et hinc
habes quod si masculis confutetur de luxuria peccato, non oportet
quare se si erat uirgo.

¶ Ad primum ergo obiectum in oppositum, concedatur quod non omnis species luxuria fuitur ex parte utriusque sexus.
¶ Ad secundum uero dicitur, quod si fluprum non significat uitium oppositum virginitatem adaequatum, sed in muliere tantum. Ex propte re obiectio nulla obstat. Et preterea virginitas auroela non opponitur tantum uitio contra virginitatem, sed etiam calce amissione virginitatis, siquid ergo ruit ratio illa.
¶ Ad tertium dubium dicitur, quod cum fluprum sit species luxurie naturalis, & proprie tam a magistro lentendarum, quam a Gratiano quinque tantum species numerentur luxurie, & non sit mentio de uitio contra naturam, utpote non pertinente ad dictum genus; & maliplities, qua mulier lepant polluit, non sit luxuria naturalis, sed contra naturam. dicendum est quod huiusmodi pollutione non est fluprum, sed est longe maius peccatum,

In articulo eiusdem 154. quæst. occurunt dubia quatuor. Primum, circa principium corporis articulo, quo pacto sunt ista duo simul. & raptus sit una species luxurie distincta ab aliis, & tamē coincidat cum stupro, & alias species luxurie. Species namque eiusdem generis non coincidunt.

ARTICVLVS VII.

Vtrum raptus sit species luxurie distincta à stupro.

AD SEPTIMVM sic proceditur. Vñ, qd raptus non sit species luxurie distincta à stupro. Dicit enim Isidorus* in lib. Etymol. qd stuprum, id est raptus, proprietate est illicitus coitus à corrupto datus: vnde & qui raptu potitur, stupro fruitur: ergo videtur, qd raptus non debet ponи species luxurie à stupro distincta.

T2 Præterea. Raptus vñ quādam violentiam importare. Dicitur enim in Decretis 36. q. i. qd raptus committitur, cūm puella violenter à domo patris abducatur, vt corrupta in uxorem habeatur: sed hoc, qud violentia aliqui inferatur, per accidentem se habet ad luxuriam, que per se respicit delectationem concubitus: ergo vñ, qd raptus non debet ponи determinata species luxurie.

T3 Præterea. Peccatum luxurie per matrimonium coabitare. Dñ enim i. ad Corinth. 7. Propter fornicationem vñquisque suam uxorem habeat: sed raptus impedit matrimonium sequens: dñ enim in concilio* Meldenii. Placuit, vt hi qui rapiunt foeminas, vel furat, vel seducunt, eas nullatenus habeant uxores, quamvis eas postmodum nuptialiter cum consensu parentum suorum suscepint: ergo raptus non est determinata species luxurie.

T4 Præterea. Aliquis potest cognoscere suam sponsam absque peccato luxurie: sed raptus potest committi, si aliquis violenter sponsam suam auferat de domo parentum, & eam carnaliter cognoscat. ergo raptus non debet ponи determinata species luxurie.

SED CONTRA est, quod raptus est illicitus coitus, vt Isid. *

A ostendit, qd non omnino per accidentem huiusmodi deformitates iniustitia adiungunt luxuria: qñ tantò maior gravior est luxuria, quanto minus erat subire iniustitia offensas, pericula, &c. Et non ostenditur per nec, qd ipsa luxuria ex sua magnitudine, aut quocunque sui generis habeat specificas dras per se in suo genere, vt in primo huius quart. ad finem in litera hēs. Simile est enim de adulterio, sacrilegio, &c. judicium. Latro siquidem vocabulo, specie luxurie fortia sunt nomina.

RESPONDEO. Dicendum, qud raptus, prout nunc de eo loquimur, est species luxurie. Et quandoque quidem in idem concurreat cura stupro: quandoque autem inuenitur raptus sine stupro, quandoque vero stuprum sine raptu. Concurrunt quidem in idem, quando aliquis violentiam infert ad virginem illicitè deflorandam, que quidem violentia quandoque infertur tam ipsi virginis, quam patri: quandoque autem infertur patri, sed non virginis, puta, cūm ipsa consentit, vt per violentiam de domo patris abstrahatur. Differt etiam violentia, & raptus alio modo: quia quandoque puella violenter abducatur, vt corrupta in uxorem habeatur: sed hoc, qud violentia aliqui inferatur, per accidentem se habet ad luxuriam, que per se respicit delectationem concubitus: ergo vñ, qd raptus non debet ponи determinata species luxurie.

C **H**abetur 36. q. 2. cap. Raptus. **P**ropter fornicationem vñquisque suam uxorem habeat: sed raptus impedit matrimonium sequens: dñ enim in concilio* Meldenii. Placuit, vt hi qui rapiunt foeminas, vel furat, vel seducunt, eas nullatenus habeant uxores, quamvis eas postmodum nuptialiter cum consensu parentum suorum suscepint: ergo raptus non est determinata species luxurie.

AD PRIMVM ergo dicendum, qud quia raptus plerique cum stupro in idem concurreat, ideo quandoque vnum pro alio ponitur.

AD SECUNDVM dicendum, qd illatio violentiae uidetur procedere ex magnitudine concupiscentia, ex qualibus non refutari périculo se immittere uiolentiae inferenda.

E Ad id autem, quod addit contra primā respondō, authoris ad cap. Placuit, dñ, qd verē cap. illud ex concilio Aqui grani est abrogatum: qñ conflat, qd non ligat. Et qd Hiero. intendit contrarium, dñ docet coniugium inter raporem, & raptu posse esse legitimum de consensu partium, & cap. illud manifeste statuit oppositum, ita vt non sit capax expōns Martini: qm exp̄s̄ prohibet totaliter coniugium inter raporem. & raptu est post dictō. Placuit vt qui rapiunt foeminas, nullatenus eas habeant uxores, quamvis eas postmodum nuptialiter cum parenti consenserint. Quid clariss? De requisitis autē ante coniugium inter raporem, & raptu, scindunt, qd sicut raptor pecunia, aut armē restituifit dñ, cūm satisficerit diō rei rapti, qñ sicut fecit de re rapti, vt dñs rei dispositus: ita raptor filie restituifit eam patre censeatur, si de filia dispositus, vt patr pult. Et propterea si patr placet, vt puella voluntaria maneat cum eo qui rapiuit, non est amplius restitutioni obnoxius.

Secunda Secundæ S. Thomæ. AAA De